

A Magyar Nephrologiai Társaság beszámolója és 2021évi munkaterve

NEPHROLOGIAI TÖRTÉNETI BIZOTTSÁG

A Nephrológiai Történeti Bizottság (NTB) Dr. Reusz György egyetemi tanár (Elnök) és Dr. Kárpáti István egyetemi docens (Főtitkár) által kidolgozott szervezet, melynek célja a MANET múltja és kiemelkedő személyiségei történetének és az ezekkel kapcsolatos hagyományoknak a feltárása.

A Bizottság személyi összetétele:

Elnök: Prof. Dr. Radó János

Titkár: Dr. Tóth Tibor

Tagok: Dr. Barna István
Dr. Bartha Jenő
Prof. Dr. Kakuk György
Dr. Kárpáti István
Prof. Dr. Karátson András
Prof. Dr. Kiss István
Dr. Kiss Zoltán
Dr. Kiss Éva
Prof. Dr. Perner Ferenc
Dr. Polner Kálmán
Prof. Dr. Rosivall László
Prof. Dr. Sonkodi Sándor

A Bizottság céljai:

1. Szakmatörténeti tevékenység;
2. Fórumképzés a (félévi-)évi rendszerességgel ismétlődő nephrologiai és más rendezvényeken szakmatörténeti előadások céljára;
3. Lapunkban, -a Hypertonia&Nephrologiában- orvostörténeti rovat kialakítása és ébrentartása;
4. Élettörténet kutatás és annak megjelenítése történeti rovatban vagy/és monográfia ill. összefoglaló, áttekintő, életrajzokat egyesítő, csoportosító stb. kiadványban azokról a kiemelkedő személyiségekről, kutatókról, neves orvosokról, akik valamilyen vonatkozásban kapcsolódtak a nephrologiához;
5. A MANET történetének feltárása és a bizottság működésének áttekintése és a történeti rovat kiadványokban történő megjelenítése;
6. Adatbázis létrehozása a MANET mindenfajta érdekért (belső és külföldi) kitüntetettjeire vonatkozólag;
7. A MANET 'Ki-Kicsoda'jának elkészítése;
8. Hagyományörzés ápolása (példa: dr. Tóth Tibor titkár 2011. február 13-i 'Emlékeztetőjében' leirtak)
9. Kiadványok az 1-9. pontban szereplő anyagokkal kapcsolatosan.

A NTB előzményei, története, aktivitása

Jelentős események voltak a 2012 és 2013 években a MANET Kongresszusok és a 2014. májusi DNN ünnepi megnyitói *kapcsán folkért történelmi előadások*. A Magyar Nephrologiai

Társaság XXIX. Nagygyűlésén, 2012. október 4-én a Nephrologiai Történeti Bizottság beszámolója;"Mit tettünk az elmúlt évben nagyjaink emlékének ápolásáért?" c. előadás és a Pécsi MANET Kongresszuson 2013.október 24-én "A magyar nephrologiai társaság nagygyűléseinek elmúlt 30 éve" c. előadás. Ide sorolandó a történelmi megemlékezés a DNN-re megjelent Medical Tribune számban Korányi Sándorról, Radó János és Kárpáti István közös tollából valamint a DNN megnyitó ülése mely szintén Korányi Sándor emlékének volt szentelve Ide tartozik még a Hypertonia és Nephrologia folyóiratban a 2013. 5. és 6. számában is megjelent „ORVOS TÖRTÉNET.

A "Magyar Nephrologia Emléknapja" létrehozása, története és újabb kérdései. Különleges hangsúlyt helyeztünk a *Magyar Nephrologia Emléknapja április 12.-i megünneplésére a 2012.-2017. években.* A Korányi Társaság előadója ez években Szatmári Miklós professzor volt, míg a MANET részéről az NTB Elnöke mindhárom évben résztvevett a szervezésben és a beszédekben. A 2014. évben Tóth Tibor volt az egyik előadó, aki egyébként a *valamennyi* megemlékezés gyakorlati kivitelezésének technikai kérdéseiről is gondoskodott. *A Magyar Nephrologia Emléknapja* kizárólag a Nemzeti Sírkertben került megrendezésre az első években. A célkitűzések ellenére ez egy csaknem kizárólag elit-találkozó maradt, mert főképpen néhány szakmavezető professzor jelent meg a megemlékezésen. A belgyógyászok, nephrologusok, hypertonológusok, kórházi orvosok és egyetemi hallgatók és más vendégek nem képviseltették magukat kellő számban. A NTB elnöke ezért felhívásokban, személyes megbeszélésekben és a MANET Vezetőségi Ülésen való felszólalásokban szorgalmazta a részvételt és megvilágította az Emléknap megtartása helyének unikálisságát. A Vezetőség több tagja az Emléknap előadássorozattal való kivitelezésének módja mellett tört lándzsát. Immáron ez is megvalósult és most már ennek is hagyománya van.. A 2017-es évben április 8.-án a SE I. Belklinikáján az elnöki megnyitó után a NTB elnöke tartott összefoglaló előadást „Korányi Tanai ma” címmel, 4 nappal az Emléknap előtt.

Az NTB elnöke különös hangsúlyt helyez arra, hogy az 5 évenkénti Korányi Sándor megemlékezések koordináltak legyenek, ezáltal kiszélesítsék az alapot, többeket mozgassanak meg és még nagyobb hatással legyenek a fiatalokra. És ha van az állami szervek részéről egyetértés, nagyon jó lenne a Korányi Sándor megemlékezések sorát egybefűzni.

Érdeemes megjegyezni, hogy 2016-ban hivatalos állami megemlékezés is történt Korányi Sándor sírjánál. Ennek indoka az ünnepelt 150. születésnapja volt. Prof. Réthelyi Miklós volt az ünnepi előadó, megjelent a MANET képviseletében Prof. Radó János, Prof. Rosivall László, Dr. Pollner Kálmán tanár és Dr. Haris Ágnes tanárnő, valamint a család részéről Prof.Dr. Korányi László, a VIII.kerület h. polgármestere és mások. Az ünnepség fényét emelte egy lantművész közreműködése is.Az ünnepségről való beszámoló a Hypertonia és Nephrologia folyóirat 2016. évfolyamának utolsó (6.) számában megjelenik Radó János emeritus főszerkesztő tollából, amelyhez egy Korányi Sándor munkásságát bemutató kiegészítést irt Kékes Ede felelős szerkesztő. A közölt fényképeken Réthelyi miniszter úr és Korányi László professzor látható. (Utóbbi Radó Jánossal közös képen)

A Magyar nephrologiai Társaság Emléknapja 2011-től 2017-ig a Nemzeti Sírkertben minden évben megrendezésre került. 2018-tól azonban 3 évenként történő megemlékezés látszott célszerűnek, így legközelebb 2020-ban lesz újból megtartva. Igen remélhető, hogy addig a Korányi Sándor szobor megújítása is kivitelezésre kerül. Jelentős pénzadományok állnak

rendelkezésre a szobor renoválására, bár az összeg jelenleg még nem fedezi a felújítás teljes összegét. A szoborbizottság elnökévé dr. Rosivall László professzort leendő MANET Elnökünket választottuk, akinek a feladata a szoborral való teendők koordinálása és mielőbbi megvalósítása.

A TB honlapja

A szervező munkacsoport (a NTB elnöke, a MANET főtitkára és az Intellimed képviselője) a felhalmozódott anyagból könnyen kereshető "*elektronikus muzeumot*" tervezett felépíteni és a honlap kiterjesztésével sokak részvételével immár igen jelentős felületen ennek előmunkálatai megvalósultak. Az NTB honlap a (<http://www.nephrologia.hu/info.aspx?sp=30> linken) bárki számára elérhető. A Honlapon jelenleg már igen nagyszámú PDF-ben tárolt közlemény nyitható meg.

Az "Emlékkönyvtár"

A Hypertonia és Nephrologia folyóiratunkban az Orvostudomány Története rovatban a legilletékesebb jeles személyiségek emlékeztek meg Nagyjainkról. Eddig 12 ilyen monográfia jelent meg. ill. továbbiak vannak közlésre elfogadva. Ezen emlékkönyvtár összeállítása különösen alkalmasnak látszik Nagyjaink emlékének őrzésére, egyben lehetőséget ad arra, hogy felelevenítsük mit tettek a Pionirok a hazai és nemzetközi orvostudomány fejlődéséért.

Az Európai Nephrologiai Archivum Pionirjai

A MANET NTB tevékenységének részeként Radó János és Rosivall László Brüsszelben külön-külön cea másfélórás interjú adott. A Radó Jánossal készült angolnyelvű beszélgetés néhány kiemelt mondata hangzott el a 2012 párizsi ERA-EDTA kongresszus ünnepi megnyitóján és került be a Pioniroknak szentelt képes könyv kiadványba és a Francia Nephrologiai Társaság honlapjára melyek az Európai Nephrologiai Archivum dokumentumaiként szerepelnek.

2015 évben az NTB egyik fő tevékenysége az "emlékkönyvtárnak" honlap szinten való fejlesztése.

Kiemelendők a Magyar Nephrologia Korányi Sándor Emléknapján, a Rosivall László, Szathmári Miklós, Sonkodi Sándor és Radó János professzorok által tartott 2015.04.12.-én elhangzott beszédek. Továbbá a Korányi Sándorról szóló közlemények terjedelmes kiegészítése. A fejlesztésbe bele-tartozik Gomba Szabolcs professzor műve is.

Uj fejlemény az INHN (International Network For The History of Neuro Psycho Pharmacology) honlappal kapcsolatos link. Utóbbi a MANET NTB honlapját köti össze egy nagyjelentőségű nemzetközi tudományos szervezet web lapjával.

Célszerű lenne, ha a MANET Psychonephrologiai Bizottsága felhívna a figyelmet arra, hogy tagjainak neuropsychopharmacologiai munkásságát angolnyelvű közlés céljára az INHN honlapra is megküldhetné.

Az alábbiakban felsoroljuk a MANET NTB elnökének az INHN honlapon megjelent fontosabb munkáit a Magyar Tudományos Akadémia weblapján szereplő sorrendben.

[Janos Radó's Comment on „Shorter QT interval and Mellaril story” September 24, 2015. inhn.org \(2019\)](#)In: Thomas A. Ban: Neuropsychopharmacology in Historical Perspective Education in the Field in the PostNeuropsychopharmacology Era Collated. on page 197. September 5, 2019. inhn.org,[DOI](#).

[Janos Radó's reply to Hector Warnes' comments on his additional final comment : Barry Blackwell: The lithium Controversy in Historical Perspective. Collated \(2019\)](#)August 15, 2019 .inhn.org,[DOI](#).

[Desmopressin may counteract polyuria in lithium-induced nephrogenic diabetes insipidus. \(2019\)](#)inhn.org, July 18, 2019[DOI](#).

[Janos Radó's reply to Janusz Rybakowski's commentary \(2019\)](#) inhn. org . controversies.June 27, 2019,[DOI](#).

[Janos Radó's reply to GordonJohnson's comment on Janos Radó's \(January 25, 2018\) final comment in Barry Blackwell: The Lithium Controversy. A Historical Autopsy \(2019\)](#)INHN, July 11, 2019,[DOI](#).

[Radó, János](#)
[Mechanism of Lithium Induced Polyuria in Historical Perspective. \(2019\)](#) inhn.org July 2019,[DOI](#).

[Radó, János](#)*Renal Toxicity of Lithium in Historical Perspective with Special Reference to Nephrogenic Diabetes Insipidus and its Treatment.* (2019)
inhn.org.collated May 2, 2019,[DOI](#).

[Radó, János](#)
[My 64-year \(1954-2018\) life product](#) (2018)inhn.org July 26, 2018.,
[DOI](#).

[Radó, János](#)
[Calcitonin in lithium-induced nephrogenic diabetes insipidus](#) (2018)
inhn.org collated September 13, 2018,[DOI](#).

[Radó, János](#)*Use of modern antidiuretic agents in the treatment of permanent lithium-induced nephrogenic diabetes insipidus: Administration of excessive doses of desmopressin resulted in clinically relevant antidiuresis, enhanced by indomethacine and abolished by calcitonine* (2018)inhn.org collated January 25, 2018,[DOI](#)

A Magyar Nephrologiai Társaság történeti vonatkozású díjai.

2015-ben először adott át tudományos díjat a NTB. „AZ ÉV LEGKIEMELKEDŐBB NEPHROLOGIAI TÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYE DÍJ” díjazottja Prof. Dr. Karátson András volt. A közlemények címe: A peritonealis dialízis kezdete és nehézségei a múlt század utolsó évtizedeiben I. rész. Nemzetközi tapasztalatok. Hypertonia és Nephrologia 2013;17(1):34-8. A peritonealis dialízis kezdete és nehézségei a múlt század utolsó évtizedeiben II. rész. Magyar tapasztalatok. Hypertonia és Nephrologia 2014;18(1-2):43-9. 2016-ban a MANET Elnöksége új díjat alapított „A Magyar Nephrologia Történetéért Díj”-at. Ezt első ízben dr. Radó János kapta meg a 2016-os siófoki MANET Kongresszus első napján. A díj átadója dr. Kárpáti István, a debreceni egyetem tanszékvezetője, a MANET Főtitkára volt.

A “Magyar Nephrologia Történetéért” Díjra Kárpáti István professzort javasoltam, mert

1. A Korányi Sándor díj és recipiensei hiteles történetének létrehozásáért;
2. A MANET Nephrologiai Történeti Bizottságának (NTB) létrehozásában (az Elnökkel együtt) játszott szerepéért;
3. A MANET NTB weblap létesítéséért;
4. A MANET NTB weblapon a Magyar Nephrologiai Emlékmúzeum kialakításáért;

5. létrehozásában és működtetésében játszott szerepéért, beleértve azon megjelenéseit, beszédeit, a szoborpénzgyűjtésben felmutatott aktivitását stb. is.
6. A Magyar Nephrológiai Társaság főtítkáráként előrevivő szerepet töltött be a Nephrológiai Kongresszusok és a DNN-ek Nagyjainkat megörökítő történeti előadások létrejöttében ;
7. és végül de nem utolsósorban –szintén az Elnökkel együtt- magának a A “Magyar Nephrologia Történetéért” Díj létrehozásáért.

A “Magyar Nephrologia Történetéért” Díjat 2018-ban **Sonkodi Sándor** professzor kapta, a díjátadó a MANET NTB elnöke volt.

Az Év Legkiemelkedőbb Nephrológiai Történeti Közleménye Díj” díjazottja 2018-ban **Prof.Dr. Nagy Judit** volt. A díjátadó a MANET NTB elnöke volt.

A 2019 évben A “Magyar Nephrologia Történetéért” Díjat prof. Dr. Rosivall László Széchenyi díjas leendő MANET elnöknek adtuk át.

2020-ban A “Magyar Nephrologia Történetéért” Díjat a Nephrologia és Dialízis tagozat elnöke Prof. Dr. Wittmann István veheti át.

2021-ben e díjra jelölés nem érkezett.

2021-ben „Az Év Legkiemelkedőbb Nephrológiai Történeti Közleménye Díj” díjazottja Prof. Dr. Ábrahám György.

A közlemény specifikációja: Vigh József, Ábrahám György, Kálmán János, Zöllei Magdolna, Forster Tamás: A hyponatraemia klinikai jelentősége. ORVOSI HETILAP 160 : 8 pp. 314-319. , 6 p., 2019.

Az érdemeseknek való díjátadás szép hagyományát a NTB a jövőben is folytatni kívánja.

A MANET NTB weblapon a Magyar Nephrológiai Emlékmúzeum, Az "Emlékkönyvtár, A MANET NTB Díjai továbbra is első sorban szerepelnek a MANET NTB ezévi tevékenységei között.

Dr.Radó János, a NTB elnöke.

Budapest, 2021. szeptember 15.